

Szóllósi Hírek

A Zsongorkő Baráti Kör lapja 2000. Július - augusztus

Szent István király ünnepe elé

Tőz Tamás

Szent István király

Jól megjelölte ezt az ezredévet:
keresztel írta rá kemény nevét,
mint halhatatlan győzelmi ék.
Alapkö lett, de kőnél súlyosabban
vetette el az épülő falakban
toronyszökkenőt, férfias hitét.

Amint alázatát mindegyre inkább
úrrá emeli roppant erején,
a bércre hág s egy országon tekint át,
hol hajnalpírban reszket még a fény.
Komor felhőkből bomlik ki a kék ég
s virrasztva várja népe ébredését
a századok szélfúttá reggelén.

Nem tétován, de biztos mozdulattal
lendül előre tervező keze,
míg port kavar és szilaj kedvvel nyargal
a forró puszták zendülő szele.
Bölcs szemmel néz a fényes távlatokba
s pillantásával féltőn átkarolja
a frissen szántott szűzi földeket.

Kegyes jobbjaival törvényt ír, keményet,
hogy megkösse a rónák vad porát,
szőlő teremjen és kenyér, fehérebb
s hogy mindenki meglelje otthonát.
Áldott szigor, rendet hozó szelídség!
Arany szív, mely eltékozolja kincsét,
hogy új szívekben ragyogjon tovább!

Hát róla zengjen most a lelkes ének!
Uram, téged dicsérünk általa,
mert ő volt a te választott edényed,
apostolod, híved s a föld sava.
És ő volt ama bibliai sáfár,
kire be jó, hogy éppen rátaláltál,
midőn megvirradt napunk hajnala!

A honfoglalás, a magyarok megkeresztelkedése és az államalapítás emlékezte elválaszthatatlanul együtt él köz tudatunkban Szent István alakjával, aki egy századdal a magyarok bejövetele után került az ország trónjára. Mégis a honfoglalás és az első király megítélése máig megosztja a magyar közvéleményt. Általánosnak mondható az a vélekedés, miszerint Árpád fejedelem megszerezte a hont, Szent István pedig karddal és keresztel megtérítette őseiket, letelepítette és megtanította őket a földművelésre, az európai életformára és ezzel bevezette a harcos, nomád magyarokat a keresztény államok közösségébe.

E vélekedés számos különböző formában él történelemszövegeink körében, és elbizonytalaníthatják még az őszintén magyar módra gondolkodni kívánókat is.

Az ateista, osztályharcos történészek úgy magyarázzák Szent István vallásosságát, hogy az felismerte: a feudális osztálytársadalom és kizsákmányolás megszervezésében szüksége volt az egyház ideológiai segítségére, de kegyetlenül elbánt minden ellenfelével. Mások a kereszténységben látják az ősi, keleti magyar kultúra ellenségét; az első király semmisítette meg azt azzal, hogy kiirtotta a táltosokat, az ősi mítoszok énekmondóit és regőseit, ezért nem találhatunk rá pogány kori kultúránk eposzaira, a magyar Kalevalára. Egyesek azt bizonygatják, hogy minden kudarcunk forrása, máig, az, hogy eredeti keleti kultúránkat elvesztettük, amikor ránk erőszakolták a kereszténységet, ami nem illik a magyar alkathoz. Mások hangoztatják, hogy a keresztény Európa nem fogadott be minket s minden nagy veszedelmünkben magunkra hagyott. Nem állt mellénk a tatárjáráskor, amikor a török vagy a Habsburg elnyomás ellen küzdöttünk, amikor szomszédaink feldaraboltak és 1956-ban sem. Általánosnak nevezhető történelemszemléletünkben és tudományos-irodalmi megnyilatkozások területén is máig élnek nálunk képtelen és torz elképzelések. Pedig a torz előítéletek nemegyszer sors és politikadöntő tényezőkké válhatnak. Emlékeztetek arra, hogy a nyelvészet, régészet és a korabeli írott források bebizonyították azt, hogy a honfoglaló magyaroknak fejlett földművelő kultúrája volt, ismerték és termelték a szőlőt, bort és gyümölcsöket, kiterjedt szántóföldek és mesterséges vízvezető csatornáik voltak.

/folytatás a 2. oldalon /

/folytatás az első oldalról /

Tehát nem voltak zsákmányból élősködő nomádok. Nem Szent István tanította meg őket német és szláv papok segítségével a letelepült életformára és nem ő volt aki megismertette velünk a kereszténységet. Hiszen már nagyapja is keresztény volt és a honfoglalás idején eltemetett harcosok sírjaiban már megtaláljuk a kereszt jelét, Krisztus testével és kereszt alakú ereklyetartókat is ismerünk. A Nemzeti Múzeumban 1996-ban bemutatott honfoglalás kori régészeti leletegyüttesekben 11 kereszttel találkozunk. Az sem igaz, hogy Szent István politikai éleslátásból vetette fel velünk a kereszténységet, hogy ezáltal megmentsen minket a keresztény Nyugat megsemmisítő hadjárataitól.

Elődeink valahol az Etlközben már találkoztak keresztény hittérítőkkal. Erről tanúskodik a közelmúltban Európa védszentjeivé emelt Ciril és Metód legendája is.

A Kárpát-medencébe érkezett magyarok közül sokan felvették a keresztiséget jóval Géza és István uralkodása előtt. 948-ban Bulcsu horka és Tormás Bizáncban vette fel a keresztiséget. Gyula, István király nagyatyja Sarolta apja, hívő keresztény volt, aki a keresztény foglyokat kiváltotta a fogságból. Az ország 950-960 körül kész volt felvenni a keresztiséget. Ezt azonban éppen a keresztény Ottó akadályozta meg, mert

a magyarok megkeresztelésének érdemét és ezáltal a fölöttük gyakorolt hűbérurasságot magának akarta biztosítani.

A keresztény tanítást még korábban megismert magyarság ekkor ismerkedik meg jobban a keresztény világgal, mely akkor ugyancsak zavaros, ellentmondásos és a világi politikai hatalommal csúnyán összefonódott volt. Nyilvánvaló volt a császár kegyes külsőségei mögött a politikai szándék. Az ezredforduló előtti évtizedekben a térítő soraiban sok lelkiismeretlen kalandor, mai szóhasználatnál, ügynök is megalapult. Nemcsak a magyarok előtt lett ez nyilvánvalóvá, hanem a Magyarországra érkezett becsületes és igazi keresztények körében is. Querfurti Brúnó arról tudósít, hogy Sarolt idején pogánysággal vegyült és megfertőzött vallás uralkodott az udvarban, ami rosszabb kezdett lenni a barbárságnál. Ugyanez időben Szent Adalbert pedig éppen ezért hagyta el Prágát, mert szembekerült a csak külsőségekben keresztény, de valójában istentelen környezetével. Rómában ismerkedett meg a cluny-i reformot az egyház megtisztítását szorgalmazó bencés szerzetesekkel és e tisztulást, az elvilágiasodott szellem ellen lépett fel és ítélte el a magyarországi állapotokat.

Mi az érdeme ezek után Szent Istvánnak?

Sokkal több és nagyobb hatású, mint gondolnánk. Őszinte igaz keresztény volt, aki komolyan vette a krisztusi tanítást, el tudta választani a külsőségek taszító erejétől a lényegét. A romlott kereszténység megtisztításában segítette őt felesége, az immár boldoggá avatott Gizella és a cluny-i reformtól áthatott szerzetesek. Csaknem egy évezredig bevált egyházi- és államszervezetet hozott létre, olyan keresztény szellemű törvényeket alkotott, melyek éppen e szellemiségükkel emelkedtek ki a kortárs királyok törvénykezéséből és gyakorlatából. Alkotmányként tekinthető intelmeiben is a kereszténység örök időkre érvényes és időszertű eszméi tükröződnek: minden ember egyenlően meztelenül születik, csak az alázat emel föl és a góg aláz meg... Gyenge és esendő az egynyelvű és egyszokású ország. Ezek olyan eszmék, melyek ma a 20. század végén különösen időszertűek: a szociális igazságtalanságok, az etnikai tisztogatások és nyelvhasználatot korlátozó "modern" törvények és gyakorlatok korában. Igazi keresztény király akart lenni és az is lett: kegyes, igazságos és békeszerető. Példája átragyog a századokon.

Andrásfalvy Bertalan írásaiból összeállított:

Timár György

A szentistváni örökség

Egyes nagy egyéniségeknek, különösen ha egy nép vezetőként széles körben ismertté váltak, felbecsülhetetlen hatást gyakorolhatnak példájukkal nemcsak kortársaikra, hanem nemzedékek sorára is. Szent István példája így alakította és formálta ki a magyarság sajátos magatartását máig érezhetően. Ez a szélsőségektől irtózó, a másokat és a másságot elismerő, megtűrő, megbecsülő magatartás népünket a történelem során sokszor megkülönböztette Európa többi népeitől. Az embertelen és kereszténységgel össze nem férő inkvizíció, a hitújítások korának vallásháborúi, a boszorkányüldözések hisztériájának idején Magyarországon nagyságrendekkel kevesebb ember pusztult el, mint például Spanyolországban vagy Franciaországban. Nálunk nem voltak a Szent Bertalan éjszakához, vagy "kristály éjszakához" hasonló leszámolások és máig elképzelhetetlen lenne az, hogy e nép tagjai tömegesen részt vennének mások, másnyelvűek, más meggyőződésűek üldözésében, megsemmisítésében. Betegek és elvetemültek mindenhol vannak, de nem mindenhol tudják maguk mellé állítani a közvéleményt, a nép többségét gyűlöltre fanatizálni. Ez a döntő és lényeges. Amíg az ország független volt, több szellemi önállóságot adott legkisebb nemzetiségeinek is, mint pl. a franciák az ötmillió bretonoknak, az angolok a velszieknek vagy íreknek, vagy az amerikaiak az indiánoknak. Nem kell félnünk a történelem ítélőszéke előtt tárgyilagos összehasonlítás esetében. Mindenesetre nem jártunk úgy el a zsidókkal, mint a spanyolok, vagy a cigányokkal Európában, amikor azokat "vogelfrei"-ként bárki bárhol büntetlenül megölhette, és nem fosztottunk meg százezres népcsoportokat elemi polgári jogaitól, például amint a 20. század közepén azt a magyar kisebbséggel Csehszlovákiában tették. A magyar társadalom ebben a szekularizált állapotában is türelmesebb és keresztényibb magatartást tanúsít vallási, etnikai kisebbségeivel szemben, mint bármelyik szomszédunk. Ez a magatartás Szent István öröksége. Ezt sugározta szét életében és tette hazánkat Európa legvonzóbb országává, ahová lovagok, papok, polgárok és telepések, üldözött kisebbségek és hitük miatt menekülők szívesen jöttek, mert keresztény légkör vette körül őket, törvényesség és biztonság. Alig volt földrésznünkön nagyobb hatású uralkodó vagy egyéniség, mint ő. Ünnepejük büszkén és hálával! Ott túl sem szűnik meg minket formálni és értünk könyörögni, hogy ez a szellemiség velünk és még nem született gyermekeinkkel együtt végleg el ne tűnjön e világból. Ő a mi reménységünk.

KÖVÁGÓSZŐLŐS

Vázlat a készülő monográfia elé.

I. rész.

A helység története a XVIII. század elejéig.

Pécstől nyugatra, a Mecsek déli lejtőjén, a hajdani Pécs-Szentlőrinc-Szigetvár út közelében - a jelenlegi 6-os úttól északra - sorakoznak Cserkút, Kővágószőlős és Kővágótöttös. E kis faluegyüttes története a 10-12. századig nyúlik vissza, de a régészeti kutatások már őskori, keltakori és rómaiakori telepekről adnak számot. A *Jakab-hegy* fennsíkján Kr. e. 1000 körül egy bronzeszközöket használó, jellegzetes temetkezési szokásairól elnevezve: urnamezős kultúrájú nép élt. Helyüket 200 év múlva egy illir-pannon nép foglalta el. Telepüket földsánccal vették körül, az erőd déli szélén emelkedő sziklacsúcsot külön sáncrendszerrel védték. E sáncrendszer különböző pontjairól dél és kelet felé messzire áttekinthető a vidék. Az egyik bejárat közelében lévő kiálló sziklatömb, a Zsongorkő, ugyancsak remek kilátóhely. Ez kitekintést biztosít a dél felé elterülő sík vidékek felé, és alkalmas időben a távoli pozsegi hegyek zárják le a láthatárt. Ily módon a Jakabhegy szinte uralja az egész Délkelet-Dunántúlt.

A Kárpát-medence nyugati felében már a méretei miatt is egyedülálló Jakab-hegyi erődítményt építő nép nevét nem tudjuk. Dél-Pannóniának a rómaiak foglalását közvetlen megelőző időkben itt élt, vagy ide került népeit a szakirodalom pannónoknak nevezi, anyagi műveltségük szerint illíreknek tekinti. A leletek bizonyossága szerint e vidéket a kései vaskorban, vagyis a Kr. e. III. század második felében kelták szállták meg. Számos emléküket tárták fel Bakonyán, Töttösön, Szőlősön, Cserkúton, Jakab-hegyen.

A római uralom Kr. e. 12-9 között vette kezdetét. E korból vidékünkéről sok különböző lelet került elő. Ezek közül a két legjelesebb a Kővágószőlősön talált nevezetes bronz szobrocska, a Sarukötő Vénusz, melyet a Magyar Nemzeti Múzeumban őriznek, a másik az ugyancsak itt feltárt festet sírkamra, melynek padozatát

mozaik borította, benne kőszarkofág állt.

A népvándorlás, a honfoglalás és az államalapítás korából nem találunk olyan nagyszabású, vagy látványos emlékeket, mint a jakabhegyi földvár, vagy a kővágószőlősi rómaiakori leletek sokasága, de e századokból is leletek sorát mutathatják be falvaink kutatói.

Falvaink megalakulása az államalapítás korában

A Mecsek déli lejtőit is magába foglaló Pécs-környéki vidék a honfoglalást követően fejedelmi birtok volt falvait szolgáltatásokra kötelezett jobbágy népség lakta. A Szőlős nevű falvak lakossága hajdan szőlővel, borral adózott. Az ősi hagyományokkal rendelkező szőlőművelést helységünk népei mind a mai napig megőrizték. Szent István a korona elnyerése után az egyházmegyéket megalapításakor e fejedelmi, majd királyi birtokból számos falut magabafoglaló jelentős birtoktömböt a pécsi egyháznak adományozta. E birtoktömb eredetileg teljes egészében a püspök urasága alatt állott. A XIII. század elejére megtörtént a pécsi püspök és a pécsi székesegyházi káptalan vagyoni elkülönülése. Ettől kezdve a Pécstől nyugatra fekvő falvak a káptalan birtokához tartoztak. Csak a XIII. század derekától kezdve maradtak fenn olyan iratok, melyekben vidékünk falvai név szerint is szerepelnek, és lakóikra is utalásokat találunk. De ekkor már - a korabeli viszonyokat figyelembe véve - népes helységek sorakoztak a Mecsek déli lejtőjén.

Az első lakók

Falvaink megtelepedéséről írott emlékeink nincsenek. Mégis bizonyos jelek arra utalnak, hogy az első ide-települtek között többen valamely szláv nép töredékeiből kerültek ki. Erre utalhat Bakonya szláv eredetű

neve, valamint a török hódoltság előtt e falvakban élt sok 'Tót' nevű család, melynek számos mai leszármazottja is 'Tóth' családnevű. Ugyanakkor a Szőlős és a szomszédos Töttös falu jellegzetesen magyar neve e falvak megalakulása korának legalább is részben magyar lakosságára vezethető vissza. Ugyancsak magyar vagy talán székely eredetre utalhat Kővágószőlősön a Babás szerkövek ősi időket idéző neve. A székely és csángókutató csíksomlyói Daczó páter véleménye szerint e kövek neve a pogány magyarság korából maradt Babba-mama istenasszony (vagy inkább boszorkány) itteni tiszteletének emléke lehet, ahol a szerkő jelentése 'áldozati hely, szent kő'.

Kővágószőlős népessége a középkorban

A középkorban Kővágószőlős jellegzetes jobbágyfalv volt. A falu népessége a környező falvakhoz hasonlóan két részre tagozódott. Az egyik termékekkel és munkával, a másik katonáskodással adózott. E kettős tagozódás látványos emlékei a cserkúti templom 1335-ből megmaradt freskóinak sora. E freskókon a korabeli szokás szerint megtaláljuk a helybeli, munkával és termékkel adózó jobbágyok tevékenységeinek ábrázolását, másrészt a nemes jobbágyok, a predialisták (egyházi nemesek) elé példaképpül állított szenteket. E képek némelyikét sajnos nem kímélte meg a pusztító idő, mégis többnek ábráját felismerhetjük. Van itt hordókészítő (vagy talán kőfaragó?), szőlőműves, arató, magvető, házépítő, stb. A Szőlős falu nevéhez csatlakozó 'kővágó' megkülönböztető jelző ugyan csak ősi foglalkozásra utal: már a török hódoltság előtt jelentős volt itt a kőbányászat és a kőfaragó mesterség.

A másik réteg tagjait, akik nem munkájukkal, hanem katonai szolgálattal adóztak földesuruknak,

/folytatás a 4. oldalon/

/folytatás a 3. oldalról/

megkülönböztetésül 'nemes jobbágyok'-nak, predialistáknak nevezték. E katonáskodók eszményképei voltak a lovagszentek, így Szent Mihály, Szent György, Szent László, akiknek képei, ill. képtörédei láthatóak a cserkúti freskók között. A Kővágószőlősen hajdan élt 'nemes' jobbágyrétegről a XIII. század végéről maradt fenn híradás. 1290 körül a pécsi káptalan, hogy az esztergomi káptalannak az esztergomi polgárokkal szemben folytatott perét támogassa, Pécsen tanúként felsorakoztatott nagyszámú nemes tanú között név szerint felsorolva szerepel tizenhat szőlősi predialista. A cserkúti predialisták között szerepel egy Kulin nevű. E katonáskodó "nemes" jobbágyokról tudjuk, hogy kötelesek voltak a földesúr bandériumában harcba menni. Ott voltak ezek Mohácsnál is a székeskáptalan zászlaja alatt. Arról azonban nincs híradás, hogy a Kővágószőlősről harcba szálltak közül 1526-ban hányan haltak meg Mohács mezején.

Kővágószőlős népessége a török hódoltság alatt

Kevés olyan vidéke van Baranyának, amelynek falvaiban a magyar lakosság folyamatosan (kontinuusan) élte meg a hódoltság másfél évszázadát. E szempontból szerencsésnek mondható Kővágószőlős, és a közvetlen környéken néhány falu, mint Bakonya, Csekút, Töttös. E falvakban közvetlenül a török hódoltság után számos olyan család élt, amelynek neve fellelhető a hajdan Szigetvárra, Zrinyinek dézsmát szolgáltatókról és adózókról, valamint a 16. századi török defterekben feljegyzett harácsfizetőkről fennmaradt jegyzékekben.

A török hódoltság kezdetén, a 16. névjegyzékben a következő kővágószőlősi családnevek szerepelnek: Nemes, Nagy, Görbe, Böde, Gyöke, Kelenffy, Horváth, Cirkos, Tóth, Botos (Botos), Bende, Hergyó, Sipos, Bereck (Bercik), Szabó, Petne, Kovács, Sánta, Kulin, Pál stb.

A török hódoltság elmúltával, a 17. század utolsó évtizedében készült összeírásokban a következő adózók neve szerepel. Kővágószőlősiek: Kovács János, György és Gergely, Hergyó Máté és Benedek, Hajdú Tamás Konkoly Balázs, Petre György, Kelenffy János, Kicse János, Farkas Jakab, Fülcs András, Borbás János, Berta András.

Cserkútiak: Kuti György, Búzás János, Ádám Gergely, Kulin György és János, Tóth Gergely.

Tudjuk, hogy ezekből az első összeírásokból elég sokan kimaradtak. Az 1700-as évszázad legelején azonban már Kővágószőlősen is feltűnnek a sorban a Tóth, a Nemes, a Kesztyős, a Kulin stb. vezetéknevűek is. Így látható, pl. hogy a ma is Kővágószőlősen élő Hergyó család őse egykor a töröknek is fizetett adót, az egykor Zrinyinek adózó Kelenfi leszármazottjai mai is itt él, a Cserkúton, majd Szőlősen is élt Kulin család tagjai pedig 1724-ben szerették volna visszaállítani nemességüket.

Kővágószőlős népeinek élete a török hódoltság után

A pécsi káptalani levéltárban őrzött 18. századi gazdasági iratokhoz csatolt térképekről leolvasható, hogy a török-kor végi Szőlős falu a jelenlegi község belső területének keskeny utcákkal tagolt, apró telkekre osztott magján terült el. Vagyis a falu ekkor még a templomtól kissé távolabb, nyugatra feküdt. Időközben jelentősen megnőtt, a 18. század végére kelet felé elérte a templomot. A házépítéshez sokáig szívesen használták a hegyoldalban fejtett vörös homokkővet, csak a 19. század végén lett általánossá a téglafelhasználása. A korai építésű apróablakos, helyben bányászott kőből épült házakból ma már csak néhány maradt meg.

Az 1695-96 évben készült összeírások (olykor egymásnak részben ellentmondó) adataiból egyértelműen látható, hogy Szőlős és a szomszédos falvak népeinél a szőlő- ill. bortermelés igen jelentős volt. A gabonafélékből első sorban a búza szerepel a jegyzékekben, némi zab mellett. Igavonó (és tejtermelő) állat a szarvasmarha. Lovat nem tartottak. Viszont háztartásonként legalább két anyakocájuk volt. Egy-egy háztartás 3-4 szeker szénát vallott be az összeíróknak.

A hajdani, már a törökkor előtt is létező, 'kővágó' mesterség a törökkor alatt is tovább élt. E mesterségnek a házépítéshez kitermelt, megfaragott köveken túl mivesebb emlékei is vannak: a malomkövek és a sírkeresztek. A kisméretű, házi használatra alkalmas kézimalom és a vízimalmok részére készített nagyméretű kövek mindmáig egyaránt megtalálhatóak faluszerte.

Ugyanakkor a 18. század elején készült sírkeresztek a törökkor előtti idők gótikus stílusának emlékét idézik. Vidékünk népe a hódoltság másfél évszázadában el volt zárva a nyugati reneszánsz és a barokk stílusvilágtól, így itt, mint egy zárványban, megőrződött a gótika. A templom előcsarnokának déli falára, és a plébánia bejárata melletti falra felerősítve láthatunk ilyen, liliomos végű, népi ihletésű, Krisztuskorpuszos kőkeresztet. Csak a 18. század végén kezdték el az akkor modernnek számító későbarokk sírkövek faragását. A malomkövekből és a házépítésnél használt faragott kövekből a Helytörténeti Múzeumnál, a helyi faragású sírkövekből a temető bejáratánál láthatunk kisebb gyűjteményt.

A templom és a plébánia

A 18. század első felében készült feljegyzések szerint a plébániatemplom a török hódoltságot viszonylag jól átvészelte. 1721-ben a templom bolthajtásos szentélye jó állapotban van, a templomhajó falusi munkával készült gerendával, zsindeleyel van fedve. Két bejárata van. A nagyobbik a torony alatt nyugat felé nyit, a másik a déli kapu, rajta felirat: Exaltata est Sancta Dei Genitrix. 1512. (Felmagasztaltatott az Isten Szent Anyja. 1512.) A templommal egybeépült négyszögletes torony, csakúgy, mint a templom, erős kövekből épült, és gúla alakban kölapokkal van fedve. A torony nyugati falán festmények láthatók. A templom a mellette lévő temetővel együtt kőfallal van körülvéve. Magában a temetőben két romos épület van. Az egyik valami kápolnaféle, közvetlenül a templom szentélye mellett. Ez harmad részben már lepusztult. A másik a déli oldalon a régi osszárium (csontkamra) fala. 1729-ben a vizitátor megállapítja, hogy a templom ugyan elég hosszú, de kissé keskeny. A templomot 1726-ban újra fedték. A templomban egy oltár van, ez korábban fából volt, 1738 előtt azonban kőoltárt építettek.

1721-ben a templomtól keletre még állott a régi plébániaház (valószínűleg romosan), és már készen állt a mai plébániaépület helyén a plébános ideiglenes új lakása. Ma a templom és a plébániaház közötti gyalogútnál egy középkori eredetű malomkő fekszik, a mellette lévő táblarajz a hajdani plébániaház alaprajzát ismerteti.

Timár György

FÁBOS GYÖRGY

Otthonában látogattuk meg a művészt, aki Pécs egy csendes részén lakik. A környezet lenyűgöző, nyugodt és mégis tele van élettel. Kutya jelezte érkezésünket, az előszobában nagytestű macskák doromboltak.

Fábos György pályája elején tájkép-és portréfestéssel foglalkozott, majd olaj táblaképein történelmi témákat dolgozott fel. Immár 15 éve plasztikus ábrázolással is foglalkozik. A millennium alkalmára több faluba készített és készít szobrokat, emlékműveket, köztük a miénkbe is. Ottjártunkkor egy domborműsorozaton dolgozott. Azon magyar történelmi személyiségek életnagyságú dombormű portréit készítette el, akik a haza felvirágoztatásáért igen sokat tettek. Erről kérdeztem:

- A plasztikus alkotás sokszorosítható. Ezen folyamatosan dolgozom. A Köznevelési Minisztérium felé jelzést adtam le, hogy ilyen jellegű munkával foglalkozom és a névsort, hogy kiket tartalmaz. A sorozat címe: "1000 év Nagy Magyarjai". A személyeket magam választottam ki, természetesen történész barátaim véleményét is kikértem.
- Ez is része a Millenniumnak?
- Igen, de ezt nem dotálja az emlékbizottság. Senki nem rendelte meg tőlem. Tudomásom szerint csak önkormányzatokat támogatnak. Ezt saját pénzem-ből, időmből teszem. Ezzel a munkámmal egy olyan hiányt kívánok pótolni, melyet az elmúlt generáció szenvedett, s távolabbi célom, hogy a sorozat példányait minél több kulturális és oktatási intézet birtokába juttassam el.
- Ez nagyon szép, de a megvalósítása hatalmas összegeket emészt fel. Miből finanszírozza?
- Festő - grafikus vagyok és a megélhetéshez minden lehetőséget megfogok. Nem csak művészi munkát végez az ember, cégeknek emblémát,

azoknak arculattervet kell kialakítani. Több település címer tervét készítettem, kiviteleztem, ezen kívül színházi díszletterveket, könyvborítót, illusztrációkat. Obszcént, és ami ellentmond a politikai nézeteimnek, soha nem vállaltam. A megrendelő igényeit igyekszem kielégíteni.

- Melyek az érdekesebbek ezek közül?
- A cégemléma készítése. Ezek általában allegorikus jelképek. A cég profilját kell figyelembe venni, és ennek megfelelően utalni kell arra, amivel foglalkozik. Kifejező legyen, mindenki megértse.
- Ezek biztosítják az anyagi háttérrel?
- A jövedelmem egy része ilyenekből alakul ki, de reklámgrafikával is foglalkozom. Itt is arra kell törekedni, hogy a reklámozandó céget, árut meg tudjuk kedveltetni az illetővel, aki erre kell, hogy fogékony legyen. Ez is egy szép terület.
- Volt, vagy esetleg van-e a családban még művész?
- A családunkban magas rangú papok, katonatisztek voltak, művészek nem. A fiam lépett a nyomdokaimba. Nagyon tehetséges, precíz, lelkiismeretes. Ezen a területen ez nagyon lényeges.

/1990-ben készített egy Szocio-sort, mely 10 db olaj táblaképből állt. Azokat a visszasságokat mutatta be, amelyek hétköznapi életünkben szerepelnek. Ott jártunkkor ebből már csak 1 db volt. Érdekes, hogy az embereket mennyire meg tudja fogni a lefestett valóság! /

Fábos György ábrázolásmódja: realista.

Stier Tímea

Kövágószőlős község Szent István napi programja

2000. AUGUSZTUS 20

09. h: ZENÉS ÉBRESZTŐ - TÉRZENE

Újtelep - Templom - Fő tér. Közreműködik a Fekete Gyémánt fúvószenekar

10. h: ZÁSZLÓFELVONÁS

10.¹⁵ h: KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSA

Dr. Pandur József főiskolai docens, művészettörténész mond megnyitó beszédet.

11. h: SZENTMISE ÚJKENYÉR SZENTELÉS

Az Istentisztelet után Timár György plébános a megszentelt kenyeret szétosztja

12.³⁰ h: EBÉD

13. h: ÜNNEPI MEGEMLÉKEZÉS

A Magyar Köztársaság Kormánya által adományozott Millenniumi zászló átadása:

Átadja: **Dr. Oberfrank Ferenc Egészségügyi Minisztérium államtitkára**

Átveszi: **Bátor József polgármester**

Perger Dezsőné zászlóánya

Lezsákné Csima Mária jegyző

A zászlót felszenteli: **Werner Imre kanonok**

SZENT ISTVÁN EMLÉKMŰ SZENTELÉSE

Fábos György szobrász-grafikus művész által alkotott Szent István emlékmű avatása

Ünnepi beszédet mond, és az emlékművet felavatja: **dr. Páva István történész**

Felszenteli: **Werner Imre kanonok**

KITÜNTETÉSEK, JUTALMAK ÁTADÁSA

Kövágószőlős Község Díszpolgára kitüntető cím átadása

Millenniumi emlékermék átadása

Önkormányzati dolgozók jutalmazása

Az "Év legszebb lakóháza" cím átadása

16.³⁰ h: SPORTRENDEZVÉNYEK

UTE. öregfiúk csapata - Kövágószőlős öregfiúk csapata méri össze erejét.

Sokszoros válogatott játékosok lépnek pályára.

18.³⁰ h: KULTURÁLIS MŰSOR

Humoristák **Bagi Iván - Nacsa Olivér**

Show táncosok

Operett gála **Bukszár Márta - Mester István**

Show táncosok **Erika c Dance Star**

"Fekete vonat" együttes műsora

Kb. 21.³⁰ h: ZENÉS TÜZIJÁTÉK

UTE öregfiúk csapatának tagjai

Bene Ferenc	76 szoros válogatott olimpia bajnok
Tóth András	17 szeres válogatott
Töröcsik András	17 szeres válogatott
Tóth József	56 szoros válogatott
Somlós András	
Herédi Attila	
Kiss Sándor	
Kollár József	
Steidl Sándor	
Schrott Lajos	
Szabó András	
Kovács József	
Sneider András	

Budapesten jártuk

A Zsongorkó Baráti Kör kulturális munkacsoportja 2000. évi munkatervében első helyen szerepelt az Országház és a Szent Korona megtekintése.

Mivel igen nagy az érdeklődés, már hónapokkal előbb jelentkezni kellett a parlamenti látogatás-szervezőnél, így július 1-re 14 órára kaptunk időpontot.

Buszunk reggel 6 órakor indult Kővágószőlősről. Bár a Pannon Volán RT kiküldött gépkocsivezetője számára teljesen ismeretlen volt Budapest, a gyér hétfégi forgalomnak és Kovács Sándor tagtársunk kitűnő irányításának köszönhetően mégis gyorsan a Budai Várhoz értünk.

A Moszkva-tér felőli oldalról sok-sok lépcsőn jutottunk fel a Bécsi Kapuhoz. Rövid séta után beléphetünk a Mátyás templomba. Maga a templom is gyönyörű, de a kincstár számtalan emléket őriz a magyar történelemből.

Véletlen szerencse, hogy az eredeti Szent Korona megtekintése előtt itt alaposan megszemlélhettük annak másolatát, és tablón végigkísérhettük elkészítésének feltételezett színhelyeit és későbbi sorsát.

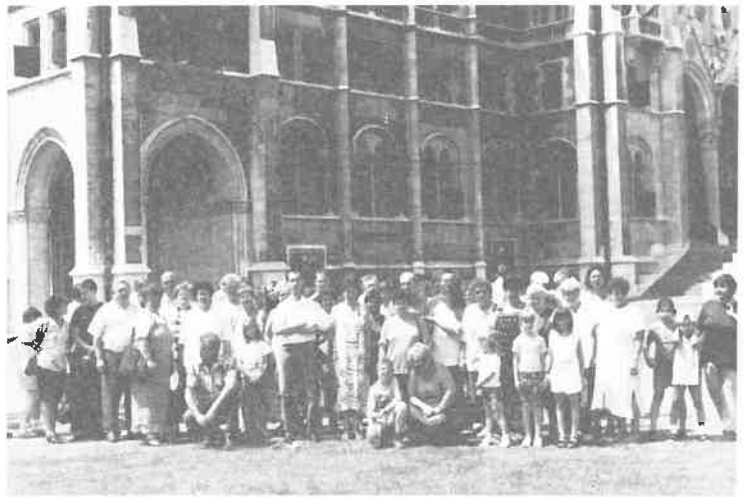
Egy rövid séta a Halászbástyán, aztán indultunk Budáról Pestre. Igen hamar átjutottunk a Margit-hídon a Kossuth térre. Arra is volt egy kis időnk, hogy lesétáljunk a Duna-partra, megnézzük „hogyan úszik el a dinnyehéj”, majd pár perc múlva megállhattunk a Kossuth téren fenti sorok írójának, József Attilának szobránál. Több más látogatócsoporttal együtt fel-

sorakozva vártuk a belépés pillanatát. A Parlament XII-es kapujánál a biztonsági ellenőrzésen átesve kedves fiatal hölgy - az idegenvezetőnk - fogadott bennünket. Maga az Országház lenyűgözi az először belépőt eleganciájával, gazdag, de nagyon izléseles díszítésével.

Aki már többször járt itt, azt is elvarázsolja a környezet.

Megtudhattuk, hogy a múlt század végén kezdtek építeni, a honfoglalás 1000-ik évfordulóján szeretnék volna átadni, erre az időpontra azonban nem készült el, így 1902-ben 19 éves munka után sikerült felavatni. Sajnos tervezője, Steidl Imre az átadás előtt néhány hónappal meghalt. Ezt a csodálatos épületet 1-2 kivétellel az akkori Magyarország területéről származó anyagokból építették magyar mérnökök, iparosok, munkások közreműködésével. Már akkor megoldották a klimatizálást. Nyári melegben a téren elhelyezkedő díszkútszerű, föld alatti helyiségekbe jégtömböket tettek, és az így lehűtött levegőt vezették az épületbe. Ez a technológia még az 1970-es években is működött.

Az előtérből a kupolacsarnokba léphettünk, ahol a diszgyenruhába öltözött koronaőrök védelme mellett megtekinthettük a koronázó jelvényeket: a koronát, a kardot, a jogart és az országalmat. A ku-

polacsarnok magaslatából fejedelmek, királyok, császárok tekintettek a késői utódokra, akik nem kis meghatottsággal álltak a ritka kincseket tartó vitrin előtt. Idegenvezetőnk sok érdekességet elmondott az épületről, annak történelméről. Például megtudhattuk, hogy a hatalmas díszes ólomüveg ablakokat a budapesti ostrom idejére kiszerezték helyükről, és a pincében, homokba ágyazva vészték át épségben a harci eseményeket.

Innen idegenvezetőnk továbbkalauzolt bennünket, végigjártuk a folyosókat, megpihentünk a társalgóban, majd rövid látogatást tettünk az ülésteremben.

A Parlamenti program után egy rövid belvárosi séta során - melybe egy pohár sör is belefért - láttuk a Magyar TV épületét, Nagy Imre bronzszobrát, bankok csillogó épületeit, az USA nagykövetségét és éppen szembetalálkoztunk a „melegek” maroknyi csoportjának felvonulásával, melyet ezen a napon tartottak Budapesten. Sajnos

a Néprajzi Múzeumba időhiányában már nem tudtunk bemenni.

Hazafelé véve az irányt útba ejtettük a Campona bevásárlóközpont impozáns épületét, és az ott felépített Tropicarium bemutatót. Maga a bevásárlóközpont is sok érdekes látványt kínált, úgyhogy aki nem volt kíváncsi a krokodilokra, cápákra, a legkülönbözőbb halakra, majmokra, trópusi madarakra és egyéb kisebb élőlényekre, az sem unatkozott. A trópusi esőerdő életét bemutató látványosság világszínvonalú, felülmúlja néhány nyugat-európai kiállítás minőségét. Időnként még „valódi” zivatar is végigvonult a bemutatótermen villámlással, ézengéssel, felhőszakadással. Aki nem ugrott idejében fedél alá, bőrig ázott.

Azt hiszem egy napba több és változatosabb program nem fért volna bele. Köszönet érte a szervezőnek, Kovács Sándornénak.

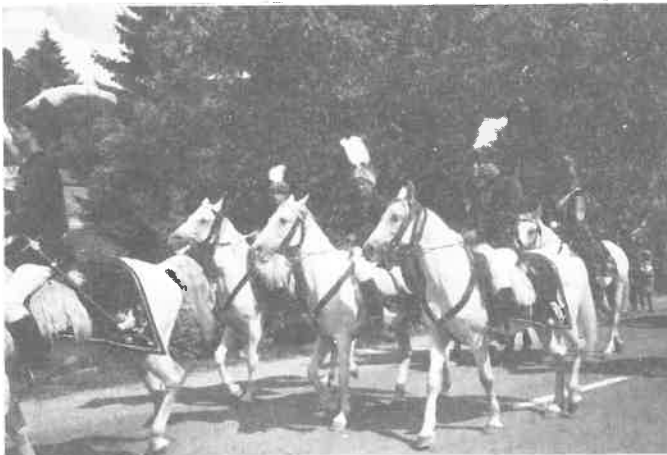
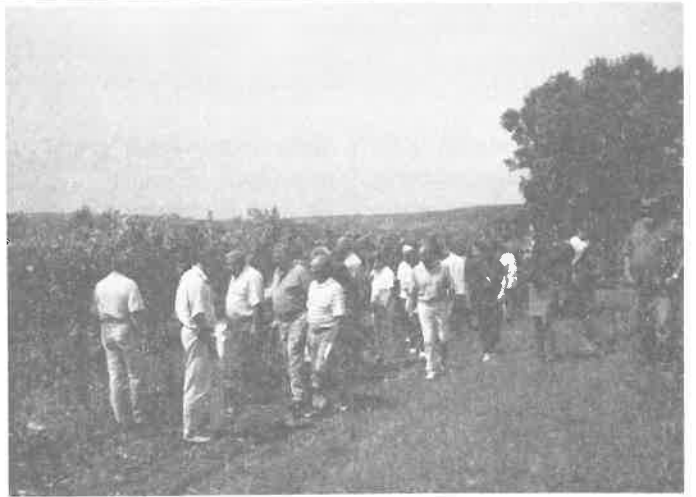
Dr.Pallós Zoltánné

Hazai tájakon

Július végére háromnapos kirándulást szerveztünk, hogy megismerkedjünk hazánk északi területeinek szépségeivel. Első uticélunk az Egerben lévő AGRIAVIN borászati kutatóintézet volt, ahol Romenda Róbert az intézet szakembere várt bennünket és adott tájékoztatást az ott folyó munkákról. Hosszantartó és igen érdekes tájékoztatást kaptunk a szőlőfajtákról, megtekinthettük az ültetvényt is, majd terített asztal mellett részletesen ismertette a borok tájjellegét adó fortélyokat is.

Közben hatféle bort kóstolgattunk és minősíthettünk, persze csak saját részünkre. A hosszantartó eszmecsere után megköszöntük vendéglátóink fáradozását, és kiegyenlítettük a számlát (ehhez azért tudni kell, hogy ez a fajta tájékoztatás nem baráti alapon megy) - ezt a költséget a Zs.B.K. vállalta magára minden útítársunk helyett. Ezután a Szépasszony völgyébe indultunk, mert ezt a nevezetes helyet sem szerettük volna kihagyni, a látványért érdemes volt, mert tényleg gyönyörű. Ezután a kis kitérő után Parádra indultunk, ott volt a szállásunk mind a két éjszaka. Ez a település kb. 1 órányi út Egertől, az út a dombok között kanyarog és éppoly látványos, mint a mi mecseki útjaink.

Parád csodálatos helyen fekszik, valaha mozgalmasabb élet volt itt mint mostanság. Ma épp "Csipkerózsika álmát" alusza, de reméljük ide is jön egy "királyfi" aki felébreszti újra. Elfoglaltuk szállásunkat, ahol bizonyossá vált számunkra, hogy egy jó reklámmal mindent el lehet adni. A betervezett programjaink között volt némi kis idő az itteni ismerkedésre is. Következő uticélunk szombaton Szilvásvárada II. Lovas Világtalálkozó megtekintése volt. Szilvásvárada jó hírű üdülőhely a Nyugat-Bükk peremén Egertől 35 km-re helyezkedik el. Országos hírű nevezetessége a természetvédelem alatt álló ritka szép Szalajka-völgy, csodálatos látnivalói igazán csábítják a turistákat. De kiránduló társaim közül valahogy mégis kevés csábult el, mert legtöbbünk a lovasbemutató lelátóira gyökerezett. Sokan közülünk még az induláskor úgy gondolták, nem hiszik, hogy egész nap le tudja kötni őket ez a program. De ebben tévedtek. Ugyanis ez a pálya csodálatos helyen van, igen látványosan van díszítve, látszik, hogy rutinos kezek tervezték és készítették. 14 ország lovasai mutatkoztak be, nemzetek történelme pergett a szemünk előtt. Hazánkat képviselő lovasok az ország különböző pontjáról érkeztek, mégis fantasztikus összhangban mutatták be történelmünk főbb eseményeit a honfoglalástól napjainkig. A műsor olyan fergeteges volt, hogy ezt pár mondatban leírni nem lehet. Ezt tényleg látni kell. Este bizony kissé fáradtan érkezünk meg szálláshelyünkre. Egy kis frissítő zuhany után azonban hosszasan tudunk beszélgetni élményeinkről. A vasárnapi visszaindulást nem terveztük túl korai időpontra, így aztán meg tudtuk nézni az országban egyedülálló kocsimúzeumot, amely valaha a Károlyi család birtokában lévő "Cifra- istállóban" van berendezve. A Károlyiak volt istállóépületének másik felében még ma is méntelep működik. Vasárnapi programunk az egri vár és a Bazilika volt. A történelmi nevezetességű vár romjait igazán látványosan felújították, különböző kiállítások kaptak ott helyet. Hosszú időn át lehetett volna nézelődni, éppen várjátékokat rendeztek azon a vasárnapon, így aztán látnivalóban nem volt hiány, csupán az időnk volt szűkre szabva. Azért a várbeli séta után ismét gazdagabbak lettünk egy tapasztalattal, miszerint "Üzlet az egész világ". De ennek ellenére Eger gyönyörű, híres épületei felejthetetlenek, parkjai úgyszintén. Ezernyi virágtól pompázik, mintha az időjárás is tréfát űzne velünk, nálunk "sivatag" ott pedig "Oázis". A Szabadság téren lévő Bazilika monumentális épülete csodálatos látvány a térről is, de a belseje is igazi remekmű. Csoportunk egy részének sikerült bejutnia és megcsodálni belső értékeit. Időnk rövidsége itt is igencsak

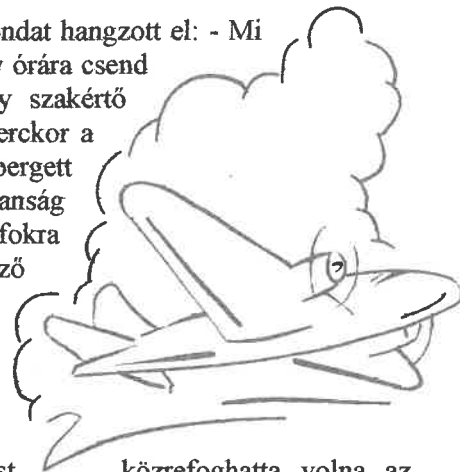
siettetett a nézelődésben. Sajnos a kora délutáni órákban hazafelé kellett indulnunk, mert bizony hosszú utat kellett megtennünk. Olyannyira siettünk, hogy még éppen időben értünk Kecskemétre, ahol megtekinthettük a Cifapalotát, igaz kívülről, de ez az igazi látványosság. Azért itt módunk volt egy hatalmas kirakodóvásár kavalkádjába bekerülni, hömpölygött a tömeg a főtéren, mert gyermektalálkozónak adott helyet a város éppen. Ebből is látszik, a 2000-es év igencsak bővelkedik rendezvényekben országszerte. E kis kitérő után végérvényesen hazafelé indultunk. Fáradt tagjainkat kényelmesen elhelyezve nézhettük a tévét igazán szuper buszunkon. Így aztán a hazafelé út tényleg rövidebbnek tűnt mint gondoltuk. Ez a három nap ismét bizonyítéka volt, annak, hogy "kis hazánkban" is rengeteg a látnivaló.

BUZÁS ANDOR:

HÉTKÖZNAPOK NAPLÓJÁBÓL

55 ÉVE, AUGUSZTUS 6-ÁN...

Ezen a napon, 1430 méter magasságban az ember földje felett, a következő mondat hangzott el: - Mi most történelmet csinálunk, úgyhogy tartsátok a szátokat -. A következő néhány órára csend volt a B-29-es alumíniumhasában csak a magasság nőtt 9630 méterre, egy szakértő egyetlen kézmozdulata következett most ott fent, és 8 óra 15 perc 17 másodperckor a Földgolyó egy darabja visszazáguldott az időben, mint az evolúció fordítva pergett filmje: az ember előtti, az egysejtűek előtti, a kaotikusan izzó anyag-formátlanság fázisába. Üveggé olvadt Hiroshima játszótereinek homokja, s a 9000 Celsius fokra hevített földön - a Napfelszín csak 6000 fokos - a háborús halált megelőző félelem-dermedtség helyett fordított halmazállapotba jutott több ezer járókelő ember teste: szó szerint elgőzölgött. A litoszféra és bioszféra őrzőjében 78000 ember azonnal, s még vagy kétszáz ezer valamelyest lassított agonizálásban pusztult el. És akkor elhangzott fölöttük a második mondat Robert. A. Lewis másodpilóta szájából: - Istenem, mit tettünk?

A két mondat: "történelmet csinálunk" és "Istenem, mit tettünk" - bízást közrefoghatta volna az egész XX. századot. Az a kézmozdulat annyiban változtatott a történelmen, hogy az addigi rettegés-hullámtornyok és hullám-völgyek vak szeszélye után sikerült a tartós félelem embertelen egyensúlyába billenteni a világot egy kioldó-kar átbillentésével William S. Persons kapitány-bombaszakértőnek. Japánban új embertípust mutatott ez a műevolúciósrobbanás: az úgynevezett "hibakuszák", ami azt jelenti: robbanásérintett emberek. Megszámíthatatlannak. Kényszerű kamikázék ők a világ természettudományos áttöréseiben, köztük japán nők, akiknek teste nem teremthet gyermeket, hanem paramétereket, rajtuk számolják ki a sugárbiztonsági határértékeket, erre van beállítva a röntgenkészülék is, amikor tüdőszűrésre megyünk, testük tényeihez igazodik a sugártartósítós élelmiszerek doziméter-fokbeosztása. És e robbanásban létrejöttünk mi: a rettegés gyermekei, a nem-japán hibakuszák immár két generációja, kicsibéinek világképe remegne, amelyek fölött vércse köröz, s a csibe aprócska életörömét, vilálmnyi lét-bizakodását pusztán csak a fönt kerengő rettegés egy-egy fordulatanak szögsebessége szabja meg, s engedi meg, periódusonként egy-egy pillanatra. Ez a lelki sugárfertőzött boldogsága.

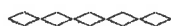
De akkor volt ott egy mondat, ami az ember önmentő nagy tanulságát viheti át minden gombafelhők fölött is. Ha az emberiség úgy dönt néhanapján, hogy most és itt történelmet csinál: nagyon hamar szembekerül az első útonállóval: önmagával. Ez a szembesülés: az "Istenem, mit tettünk" eliszonyodásának sokkoló pillanata, ez az égből spirálozva lekóválygó perzselt-galambmondat: az önfelismerés, az önmagunkra-döbbenés, az ami az önmegismerés első gesztusa, alapfeltétele is. Mert a "mire vagyok képes" után az jön: mit tudok tenni, hogy ne így legyen. Ennek a sugárégetett galambnak még meggyógyulhat a szárnya, még fölénk röppenhet az égbe a XXI. század korrigált mondata: Istenem, mit tegyünk? Minden történelminek szánt lépés előtt félrelökhetjük utunkból önmagunk torz, gyilkos mását, amit már egyszer megláttunk az olvadt föld üveg-tükrében.

RENDŐRSÉGI HÍREK

Sajnos a legfrissebb hírek között is csak olyanokról tudok beszámolni, amelyek nem Kővágószőlős belterületén történtek, hanem a környező vállalatoknál.

Két esetben tett feljelentést a MECSEKÉRC Rt., amelyben jelenleg is folyik a nyomozás.

Balazsin István pedig a Kővágószőlős kültelekből tett feljelentést lopás miatt. Itt az elkövetőt "nyakon csípték" a további nyomozást a Pécsi Rendőrkapitányság Vizsgálati osztálya folytatja.

Az elmúlt hónapban a környező négy falu polgármestere ill. a CSKVE. elnöke találkozott Pécs Város Rendőrkapitányával. A megbeszélésen szó volt a Rendőrség és a Polgárőrség közötti viszonyról és a Körzeti Megbízottak munkájáról.

Czimmermann András zls.
Körzeti Megbízott

800 m² építési telt eladó

Érd.: 449-935-ös telefonon lehet

Olecsón, gyorsan:

Képkerekezés, üvegezés, üvegcsiszolás, egyedi üvegek beszerzése

Vadicskó Sándor
Üveges vállalkozó

Tudja-e Ön?

- ❖ hogy a gombák a növényvilághoz tartozó élőlények. Mivel nem tartalmaznak szintesteket, nem napfény segítségével állítják elő anyagaikat, hanem más élőlényeken élőködnek, illetve az azok által termelt szerves anyagokat használják fel.
- ❖ hogy létezésükhöz nélkülözhetetlen a víz, hiszen tömegük kb. 90 %-át víz teszi ki.
- ❖ hogy több mint 100.000 gombafaj ismeretes. Ezek közé tartoznak a szabad szemmel láthatók (pl. kalapos gombák) csakúgy, mint a csak mikroszkóppal megfigyelhető apró, sokszor egysejtű élőlények. Tehát egyaránt ide sorolható a szegfűgomba és gyilkos galóca, az élesztő vagy a tej alvadását okozó gomba. Ugyancsak gomba okozza a szőlő peronoszpórát vagy a gabonafélék fuzárium nevű betegségét. Gombákat használ az élelmiszer- és gyógyszeripar is.
- ❖ hogy orvosi szempontból nem csak a hagyományos, köznapi értelemben vett gombák (ehető és mérges gombák) fontosak, hanem a mikroszkopikus, azaz szabad szemmel nem látható gombafajok is.
- ❖ hogy az igen kicsiny gombák minden ember bőrén megtalálhatók, ezek gyakran semmiféle elváltozást nem okoznak, ugyankor nem ritkák a gombás bőrbetegségek sem. A bőrön számos tünet előidézhető lehet gomba, pl. gyulladás, apró gennyes hólyagcsák, máskor gyulladás nélkül színváltozás, hámlás mutatkozik. A gomba okozhat viszketést, de anélkül is jelentkezhet. Gyakori és közismert a lábujjak közötti „kipállás”, azaz a bőr berepedése, fellazulása, váladékozása.
- ❖ hogy gyakori a köröm gombás elváltozása. Ilyenkor a köröm sárgás színű lesz, megvastagodik, felrostozódik, eltorzul. Nem ritkán leválik a körömágyról. A nyálkahártyán megtelepedett gomba is kellemetlen lehet. Ilyen a „szájpenész” vagy a különféle „női” bajok. Szerencsére jóval ritkábbak a belső szervi gombás megbetegedések.
- ❖ hogy a gomba eredetű betegségek ellen számos gyógyszerrel rendelkezünk, de ezek a kórokozók kemény legények, sokszor megkeserítik a beteg és orvos életét egyaránt. Előfordul, hogy a gyógyulás csak átmeneti, a baj kiújulásra hajlamos.
- ❖ hogy sokáig csak külsődleges szerekekkel rendelkeztünk, különféle ecsetelők, kenőcsök formájában. Az utóbbi években számos gomba ellenes gyógyszert hoztak forgalomba a gyógyszergyárak, ezek valóban hatásosabbak. Nem csak külsődleges szerekek állnak rendelkezésre, hanem főleg komolyabb elváltozások esetén belsőleges, szájon át beszedett orvosságok is vannak, melyek főleg a bőrben és a körmökben halmozódnak. Ezek a gyógyszerek drágák, még társadalombiztosítási támogatás mellett is egy több hónapos-féléves kúra akár 10.000 Ft-ra rúghat. Igaz hogy e szerekek drágák, de többnyire hatékonyak és sikerül leküzdeni a gombás megbetegedést.
- ❖ hogy gombás bőrbetegségekre is érvényes, minél előbb kezdjük el kezelni, annál jobb esély van a gyógyulásra.

Dr. Pallós Zoltán
házi orvos

A Zsongorkó Baráti Kör felhívása!

Községünkben 2000. augusztus 20-án, Szent István napján millenniumi ünnepségre kerül sor. Tagjaink e jeles napra készülve takarítják, rendbe teszik, szépítik lakóházuk környezetét. Felhívunk minden kővágószőlősi lakost, csatlakozzon hozzánk.

Az ünnepi eseményre készülve tegyük szebbé, tisztábbá falunkat!

Zsongorkó Baráti Kör

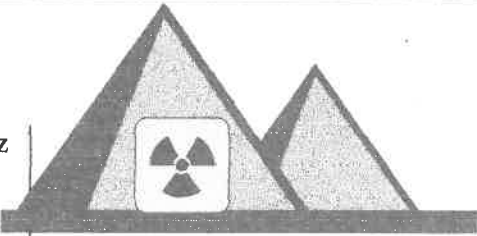

TÜRINGIA ATOMPIRAMISAI

Egy gözmozdony nagyságú lánctalpas homlokrakodó nekimegy a szürkés-zsíros dombnak, beleharap, mint egy kisebb családi ház, csikorogva felemeli, bezúditja a Caterpillar száznegyven köbméteres rakterébe. A Caterpillar három és fél méter átmérőjű kerekei bele-remegnek a szörnyű teherbe, az otromba óriás sután megfordul, elindul lefelé, hogy beöntse rakományát az évtizedekkel ezelőtt a szelíd türingiai tájból kitépett titáni résbe, amelybe a Gellért-hegyet meg a budai Várhegyet mindenes-tül úgy lehetne behelyezni, hogy ki sem látszanának, és még lenne hely a Margit-szigetnek is.

Itt most már a "volt" uralkodik. Itt volt, mint állam az NDK, és itt volt a világ egyik legnagyobb nyílt színi művelésű uránérc bányája, a Wismut, a volt Szovjetunió a volt NDK-val közös vállalkozása, szovjet örökkel, szakértőkkel. 1954-ben érték el a csúcst, 120 ezer ember dolgozott az uránbányákban, köztük háromezren a Szovjetunióból. Az NDK-val egy időben múlt ki az uránbánya is. Berlin és Moszkva 1991-ben fel-

mondta a szerződést. Ronneberg, az innen pár kilométerre lévő kisváros viszont megmaradt. Az út mentén atompiramisok, az egyiptomi fáraók temetkezési helyeihez hasonló méretű, már bokrokkal-fákkal benőtt hatalmas gúlák sorakoznak. Mindegyik piramisban, voltaképpen meddőhányóban - akár a mindenható fáraók rossz szelleme - legalább húsz, Hirosimára ledobott atombombáéval felérő erő emléke szunnyad, remélhetően már örökre. Fennállása csaknem négy évtizede alatt több mint kétszáz ezer tonnányi (!) uránércet szállítottak Szovjetunióknak innen. Egy tonna uránium kinyeréséhez 3200 tonnányi ércet, meddőt kellett kibányászni. Hány szovjet atom- és hidrogénbombát készíthettek az innen származó, dúsított szeparált fémuránból? Az uránércrétegek félkörben, hatalmas vese formájú alakzatban helyezkednek el a föld alatt, a vidéket többtucatnyi hatalmas meddőhányó, gyengén sugárzó "atompiramis" övezi. Visszatöltik a sok millió köbméternyi uránmeddőt oda, ahonnan évtizedekig keserves munkával, rengeteg áldozattal ki-

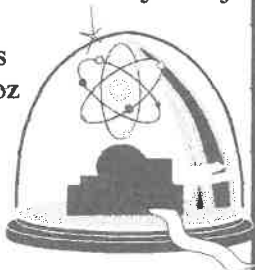
bányázták. Annyi pénzt, tizenhárommilliárd márkát (mintegy 1800 milliárd forintot), amennyit Berlin szán az uránbánya betemetésére, a táj helyrehozására, a világon még sehol sem költöttek ilyen célra. Húsz év alatt fejezik be az egyedülálló vállalkozást. A lichtenbergi külszíni fejtés mögött, az enyhén lejtő domboldalban két magas silótorony áll, körülötte szállítószalagok surrognak, fehér védőruhába öltözött emberek sürgölődnek. Az egyik leginkább káros anyagot, az ólomszínű, nehézfémekkel, olajjal, sugárzó anyagokkal szennyezett évtizedekig itt lerakott fűrőiszapot tisztítják meg. Mellette veszélyeshulladék-tárolót építenek a sugárzó, szennyező anyagok, a lichtenbergi bánya kidobott, radioaktívvá vált berendezései, épületmaradványok, törmelékek számára. Az uránbányák helyén üdülő-pihenőövezet épül, erősítik a betemetett bánya felszínét.

(Népszabadság nyomán)

Bezárják a csernobili atomerőművet

Leonyid Kucsma ukrán és Bill Clinton amerikai elnök Kijevben megállapodtak, hogy 2000. december 15-én végleg bezárják a csernobili atomerőművet. Az USA 78 millió dollárral járul hozzá ahhoz az alaphoz, amelyet az 1986-ban felrobbant 4-es reaktor fölé emelt betonszarkofág költségeinek finanszírozására hoztak létre.

Az Egyesült Államok kötelezettséget vállalt arra, hogy folytatja az együttműködést Ukrajnával és a nemzetközi közösséggel a csernobili atomerőmű bezárásával kapcsolatos feladatok megoldásának biztosítása érdekében. Júliusban, Berlinben tartják majd azt a konferenciát, amelynek feladata lesz a szarkofág biztonságossá tételéhez szükséges pénzek összegyűjtése. Az erőmű bezárásához több mint 500 millió, a szarkofág biztonságossá tételéhez mintegy 400 millió dollár lesz szükség.

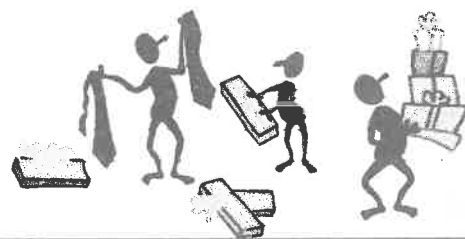

Értesítem a lakosságot, hogy az
Újtelepi "OLCSÓ ÁRUK" boltja
újra

MEGNYÍLT

Nyitva tartás: Hétfőtől péntekig

De.: 7 - 10- ig, du.: 13³⁰ - 16³⁰-ig.

Miről volt szó a ZSBK júniusi taggyűlésén?

Holota Jenő elnök köszöntötte a ZSBK megjelent tagjait, majd Sándor Tibornak adta át a szót.

Sándor Tibor bejelentette, hogy a Tájékoztatói irodában elérhető közelségbe került az Internetes csatlakozás lehetősége.

Tájékoztatta a jelenlévőket, hogy több hivatalos fórumot megkerestek a 6-os útra vezető bekötőút mentén észlelt termőföld-kitermeléssel kapcsolatosan, még nem mindenhol kaptak választ. Pályázati támogatást nyert a ZSBK, ennek felhasználásával vala-

mint saját hozzájárulásból szigetelni lehet a régi iskolaszárny nyílászáróit. Erre a munkára kérte tagok jelentkezését. Kovács Sándor és Morvay József tagok a munkát vállalták.

Dani Béláné, a nyugdíjasklub vezetője beszámolt a nyugdíjasok Pannonhalmára tett kirándulásáról. Az apátság mellett nagy hatást tett rájuk a tabi Nagy Ferenc fafaragó művész kiállítása. Több községben részt vettek a millenniumi falunapi rendezvényeken, így Bakonyán, Kővágótöttösön és

Baksán. Pellérdén nyugdíjas-találkozóan vettek részt.

Tagságuk újabb két fővel gyarapodott. Daniné elmondta, hogy a ZSBK meghívók kiképzése nagy terhet jelent számára. Kérte ennek megoldását.

Kovács Sándorné tájékoztattott a sorra kerülő budapesti és szilvásváradí kirándulásokkal kapcsolatos tudnivalókról.

Ezt követően kötetlen beszélgetéssel folytatódott az összejövetel.

A ZSBK szervezésében július elején Budapestre kirándultunk. A kirándulás keretében látogatást tettünk a Parlamentben.

Előzőleg már a Mátyás templomban láthattuk a Szent Korona élethű másolatát, részletes ismertetőt találtunk a Korona készítéséről, szerkezetéről, a készítés valószínűsíthető helyéről, időpontjáról.

A Korona a múlt évben került a Nemzeti Múzeumból az ország házába. Áthelyezését sok vita előzte meg, sikerült a társadalmat megosztani e kér-

KORONA

désben. Itt és most azonban nem politikai vitákat akarok feleleveníteni, de a gondolataimat szeretném megosztani a kedves olvasóval.

A Parlament épületének talán legszebb része a kupolacsarnok, ahol történelmünk nagyjai tekintenek le a látogatóra, és a csarnok közepén elhelyezett Koronára. Nem túlzás, a látogatók többségén megilletődöttség, megrendültség látszik. Azt hiszem, akik látogatást tesznek az Országházban, belátják, hogy a koronázási jelképek valóban itt vannak a legméltóbb helyen. Szent István koronája nem csak egy történelmünk tárgyi emlékei közül, nem csupán egy múzeumi tárgy. Jóval több annál. Sok mindent szimbolizál, legfőképpen azt, hogy ezer éve alapítottuk államunkat, azt, hogy a magyar nemzet végleges hazát, országot talált itt Európa közepén. A sok-sok sorscsapás és viszály mellett is a magyarság egységét, megmaradni akarását jelképezi.

Nem lehet véletlen, hogy ezer esztendő alatt a sok hanyattatás, kalandos,

olykor rejtélyes események után is ilyen épségben megmaradt a legfőbb koronázási jelkép. Mellesleg mint ötvösmunka is remekmű.

Azt, hogy a Korona a legbecesebb történelmi ereklyénk, még a Kádár korszakban is érezhették az akkori országirányítók. Jól emlékezhetünk, amikor az amerikaikat képviselő Vance külügyminiszter visszaadta a koronázási jelképeket, az átadási ceremónia az Országház kupolatermében történt. Tehát akkor is úgy érezték, a fogadásra ez a legméltóbb hely.

Sajnos sokan ma is vitatják az áthelyezést, számomra érthetetlen, vagy legalábbis sejtethető okból.

En úgy hiszem, politikai nézettől, párt-szimpatiától függetlenül a Korona és az általa képviselt múlt mindannyiunk öröksége.

Hazafelé tartva a buszon társainkkal beszélgetve valaki azt mondta: élete során egyszer minden magyar embernek két helyre okvetlenül el kellene mennie: Ópusztaszerre és az ország házába. Nem volt vita köztünk.

P.Z.

FELHÍVÁS

Felhívjuk tagjaink figyelmét, hogy a jövőben csak kizárólag **rendkívüli** esetben küldünk, névre szóló meghívót a hó végi taggyűléseinkre!

Mint köztudott, a szokásos összejöveteleinket havonta, a hó utolsó keddjén 19 órakor tartjuk a művelődési házban.

Vezetőség

ELADÓ

Kővágószőlősen a Sajgó dűlőben 1460 m² szőlő, pince faépülettel, ugyan ott 860 m² lugasszőlő ter-méssel, hordókkal eladó.

Érdeklődni 374-667-es telefonon.

Tóthné

Szőlősi Hírek

Készült 500 példányban

Felelős kiadó

Holota Jenő

Felelős szerkesztő:

Sándor Tibor

Szerkesztőség:

Kővágószőlős Széchenyi u. 4/1

Nyomdai munka:

Agora Nyomda

Pécs